

# המאסף

## חדש שבט תקמט

### תחנת

אחינו היהודים הדדים בממלכות גראם  
בויטאניע כחלורת מלכם האדיר החסיד

### געארג השלישי

בשנה הזאת השם ירפאחו ויחיהו

### אנא

י המושגיה ממכון שבתו על כל בני אדם יושגי  
הארץ וכלם אהובים לך כי את כלם בראת  
בצלמך ומאהבתך אותם חשבת מחשבות  
להצילם מרע ולחבר מחלקות לפותם  
ולחפנות כלם אל ראש אחד המלכת עליהם  
מלכים אשר יוציאים ואשר יביאים למען  
איש על מקומו יבוא בשלום ואתה ממעון  
קדשך על עצת מלכיהם תופיע ותתן עליהם

יקון ושבע  
על שפת  
שם מרדכי  
סוקן ונא  
רק אלה  
לח כספי  
מסוק  
היועץ פי  
דון מדוע  
ורפ  
ל עליו  
בן עמרם  
קול נרעם  
ה יחד  
עסקה פקח  
זה אשר  
לבי הנער  
דמו בנכס

חוד מלכות , לבעבור יעשו את אשר צוית  
 בכחמתה על כל לאום ולאום בארץ , כי לב  
 מלכים בידה , ולכל אשר תחפון תטם \*  
 ועתה יי הנה גם על הממלכות האלה  
 המלכת דור דור מלכים אדירים  
 וישרי לב אשר הוצאת ממשפחה חקרה בית  
 לינברג , אשר הרימו קרן מלכותם , והגדילו  
 כבוד ארצם ויושביה עד קצוי ארץ , ומחם יצא  
 אהובה מלך צדיק המושל בנו היום , הוא  
 אדוננו ומלכנו געארג השלישי , אשר  
 היית עמו ועם ביתו הנשא עד היום , ותתן לו  
 בנים רבים וגולים מרבבות בני אדם , וכל  
 רואיהם יכירו כי הם זרע ברה יי , המגדלים  
 מנעוריהם תחת יד אב חכם ומושל חסיד ,  
 אשרי יולדתם , תגל גם היא בפרי בטנה ,  
 אשר היתה צופיה הליכות ביתה אל יד המלך  
 אישה \* ראו יושבי הארצות האלה וישמחו ,  
 ויאמינו כי בצדקת המושל כי רבה , פן ירב  
 שלוחו תמיד ויבלה ימיו במוב ושנותיו בפנעמים ,

ועד זקנה ושיבה יצא כנונה צדקו ומשפטיו  
בצדקים לא תאונה אליו רעה ושבת בני אדם  
לא תפקוד עליו +

אך לעפר הורדנו ראשנו באשר באה  
השמועה כי היתה ידה באיש ימנה  
כי חלה אדוננו המלך רפו ידיו מעשות צדקות  
אשר אהב ורמיסה נרחח ממנו ידענו  
באשר גבהו שמים מארץ גבהו מחשבותיה  
ממחשבותינו ומי יבין תעלומות מעשיה זאת  
גשיב אל לבנו כי יעז חרה אפה על הצאן  
החליט את הרועה ועונותינו הטן אלה  
ובחטאינו מונעת טוב ממנו + על זה ידוה לבנו  
עד כן חשכו עינינו ובמר רוח אנו באים  
לשפוך את נפשנו לפניך ולהתחנן לפני כסא  
כבודך על שלום אדוננו המלך כי תשלח לעז  
ישיבי הארץ ותשיב צבי תפארתם על ראשם  
כי תעלה ארוכה ומרפא למחלת אדוננו  
ותאזרחו חיל להוסיף צדקות על מפעלותיו

הטובות



חסובות אשר פֿעל פֿאַרײַן עד פֿה • כִּי אַתָּה  
 מִמִּית וּמַחִיה • מוֹרִיד שָׁאוֹל וּמַעֲלֶה • וּבְאִשֶּׁר  
 שָׁמַעַת תִּפְלֹת הַמֶּלֶךְ חֻקֶּיהוּ וּדְמוּתָיו רְאִיתָ  
 בְּחִלּוֹתוֹ • וַיְחִי כִּחְלָיו • כִּי אָמַרְתָּ לוֹ הִנְנִי רוֹפֵא  
 לָךְ • בֶּן תִּשְׁמַע תִּפְלֹתָנוּ וּתִפְלֹת כָּל יוֹשְׁבֵי  
 הַמְּמַלְכוֹת הָאֵלֶּה • וְאַתָּה דְמוּתֵינוּ הַנּוֹזְלִים עַל  
 לְחַיֵּינוּ תִּרְאֶה • אֲשֶׁר אָנוּ מִתְּפִלָּים וּבּוֹכִים  
 לְפָנֶיךָ עַל אֲדוֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ • אִם חֻק חֲלִיו גּוֹאֵל  
 חֻק אִתָּה • תִּשְׁלַח דְּבָרְךָ וּתִרְפָּאֵהוּ • וְנִדְרֵנוּ  
 נִשְׁלֵם לָךְ • וְתַחַת קוֹל בְּכִיָּה בְּשִׁמְחָה וּבְשִׁירִים  
 לְשִׁירָה לָךְ עַל טוֹבְךָ וְעַל חֶסֶדְךָ • אֲשֶׁר הִפְלֵאתָ  
 לַעֲשׂוֹת עִם עַבְדְּךָ הַמֶּלֶךְ • וְעַמָּנוּ הַחֹסִים  
 בְּצִלוֹ • כִּי אִם תִּרְפָּאֵהוּ נִדַּע כִּי רַבִּית גַּם אֶת  
 הָאָרֶץ וְאַתָּה עֹן יוֹשְׁבֶיהָ •

**אָמֵן** • הִגֵּן עַל הַגְּבִירָה הַמֶּלֶכָה  
**שְׁאֵרְלֵאשֶׁע** • אִשֶּׁת אֲדוֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ •  
 נָחַם אוֹתָהּ מִיָּגוֹנָה • זְכוֹר לָהּ צְדָקוֹתֶיהָ הַנּוֹזְלִים •  
 וּמִהֲרָה תִּרְאֶה אֶת הַמֶּלֶךְ לִימִינָהּ יוֹצֵא בְּשִׁמּוֹשׁ

בגבורתו • ועל בני המלך תשפוך רחמיה •  
הקל מדוה לבם והשב להם עטרת ראשם  
בריא אילם ופועל ישועות בארץ במקדם •  
ועליהם ועל שרי הממלכות האלה תטה סבת  
שלוכה ובעצתה תנחם • עצבת רוחם על מלכם  
הטוב לא תעצור בעד חכמתם הנודעת  
בלאומים • לעשות צדקה ומשפט בארץ •  
מהרה ישמחו לראות את מלכם בראשם •  
דובר משרים מפסא מלכותו • כי אתה יי כל  
תוכל • וכגדולתך ענותך לשמוע תפלת נשכרי  
לב • וכן תשמע מפינו ותושיע • אמן •  
נפתלי הירץ וויזל •

## קורות העתים

דברי הימים למלך כורש עד דאריוס הראשון •

( עיין במחקר למדע העבר )

כורש היה בן קאסביזעס \* מלך פרס , ושם אמו  
מאנואנע בת אסטיאגעס מלך מדי • פערריינן  
לא פרס היתה ימיס הסס זמלון קאמניזעס מדינה קטנה ,  
ומספר

\* קאמניזעס הוא המלך הראשון אשר מודע לנו שהוא מלך זצנף שלוש אף  
לרבע מאות וחמש ליצירה •

ואספר יושביה היו מאה ועשרים אלף איש / אך כורש בחכמתו  
 ובנבחרתו היה הולך וגדל ויכניע תחתיו מלכים רבים וימלוך על  
 כל בני קדם • אחרי כן נקראת כל הארץ / אשר ארכה מן  
 הנהר אינדרוס עד הנהר טיגריס ממזרח למערב ורחבה מן  
 הים הקדספי (דאט קאטפיטע אעע) עד הים הגדול  
 מאפון לדרום / פרס • וזה עד היום אורך ורוחב הארץ הנקראת  
 פערזיין • כורש היה נער יפה מראה / חס ואוהב משעים /  
 טוב הלבב ומלא חנינה / גם אלל לו האלהים רוח נבונה  
 ודעת / ויהי לנער משקל משקוק תמיד ללמוד חכמה ודעת  
 ולקבוצ מצימות / הון ועושר לאין נחשבו לו רק בתבונה ובשכל  
 סתגלה / וכבוד ותהלה המה היו מגמת לבו • קאמביזש  
 אביו גידל ויחנך אותו כמשפט וכדת פרס / כי דת ומשפט  
 המדינה היו באדם בימים האלה ואת אשר היה עוב מכלם היה  
 חינוך הבנים • הטוב הכללי ותועלת המדינה המה היו לקו  
 ולתכל המדה / וכאשר הוא טובת ואושר המדינה בהיות אנשיה  
 נבזרים ואנשי מרי נפש / אנשים אשר למדו מנעוריהם לאכול  
 ולשתות די החיות את נפשם ולא ללול ולקטוף / למען יוכלו  
 לשאת רעב וזמא במלחמה ומתסור צעת צרה ועוה / גם למען  
 לא יעו מן הדרך הטוב ויהיו רעים וחטאים בזללם ובסבאש  
 ובהשתוקק נפשם למעדרים ולמאכלים יקרים אשר ימתקו לחיד  
 ואחריתם מרה כלענה / ויתאזרו מלכי פרס וידאגו מאד מאד  
 לחינוך הנערים ושימו עיניהם עליהם ויפרשו עליהם את כנפיהם  
 להיות להם לל ולמחשה מתשוקות זרות ומתאוה נכריה /  
 ולא נתנוס ביד אנוניהם כי ידעו את אהבתם ולבנם הדרך אשר  
 הוא לפוקה ולמכשול לרוב הנערים / רק גדלום כלם בבית  
 אחד והוא היה בית החינוך / ושמה היו כלם שוים כמלך  
 כנאכר / כשר כעבד / ויהיו להם מורים אשר למדום לרבו /  
 לרוץ / לשוט ולירות בקשת ולעבוד כל עבודה למען החזיק  
 את גופם והיה אם יגדלו / יהיו נושאי עבודה וטורת / ומאכלם  
 ומשתיהם מדרו להם במידה ובמאורה וזה היה לחם ומים וכרתי  
 (קרעמטע) ועל הדבר הזה היו כלם אנשי זרוע ובראים •  
 אף חנוכו הנערים לעשות דרך ומשעים / לאהוב חסד ולדקס /  
 וליך



וליך במעגלי יושר • ואם נמלא נער מעקש דרכיו לבד אשר  
 היה מתועב ושנא לא חשבו את ידיהם מלרדות אותו ולענש  
 ולישר אותו כמשפט • גם היו קצת הנערים האלה משומרי  
 המלך וממשרתיו • כדת וכמשפט הזה גדול גם בורש / ויהי  
 כי חנן אותו ה' בשכל ובינה גדל על כל אחיו ויתגשש בחכמה  
 ובעצה ובנבונה • בהיות בורש בן שנים עשרה שנה הלך עם  
 אמו למדי אֶסְטִיאָגֶס וקינו כי חשק מאד לראותו על השמועות  
 הטובות אשר שמע ממנו • ויהי כבוא בורש בבית אֶסְטִיאָגֶס  
 וירא את כל ההדר והכבוד • ואף כי היה עודנו נער / לא חמד  
 אליהם כי אם בזה אותם בנפשו • ואֶסְטִיאָגֶס שמח מאד עליו  
 ויחד על חן דברי שפתיו ועל תשובותיו הנעימים / אֶסְטִיאָגֶס  
 אהב מאד את בורש וימאן לשלחו ויעש משהת גדול למען לוד  
 את לבו / ויפטר עליה הון רב ובורש לא ראה עוד במוה •  
 ויפלא בעיני אֶסְטִיאָגֶס מאד על כי חק בורש ולא דבר מאומה  
 ולא השתומם על כל בלי הכסף והזהב והמאכלים היקרים אשר  
 לא ראה ולא שמע מהם עדן דבר / ויאמר לו אֶסְטִיאָגֶס •  
 הראית כאלה בפרס / בני ? ויען בורש לאמור • יי מה לבני  
 צמי וליושבי ארצי העול והטורח הזה אשר לא יועיל מאומה •  
 את אשר אחז עשה וביגיעה רבה ייקל מאד בעיניהם / למען  
 רוות את גפסיד אין מספר למאכלי שלחניך / והמה צמטע  
 לחם שבנים ושמחים • • ויהי אחרי כן ויאמר אֶסְטִיאָגֶס  
 לבורש לחלק את המאכלים וליתן לכל אורח מנה • ויתן בורש  
 מנות לכל משרתי המלך • לראשון על כי היה מורו ומלמדו /  
 לשני על כי היה עמד גאמן לאֶסְטִיאָגֶס / ולשלישי על כי  
 עשה כבוד לאמו וכאלה לרבים • אכן לזאקקאס שר המשקים  
 לא נתן מאומה / כי זאקקאס היה האיש אשר ישב תמיד לפני  
 פתח חדר המלך ועל ידו באו כל האנשים אל המלך / וכאשר  
 הסתולל פעם ושנים ולא אבה להניח את בורש אל המלך ויחר  
 לו ויקח את נקמתו ממנו / אכן אֶסְטִיאָגֶס קצף מאד על  
 החרפה אשר נעשתה לאחד ממשרתיו / ואותו אהב מאד על  
 כי נתן לו לשחות בחן וטוב טעם / ויהי בראות בורש כי  
 התקצף אֶסְטִיאָגֶס ויאמר לו • יי אבי ! אם זה הדרך לישא  
 מן וחסד לפניך אנוכי אמלא מקום זאקקאס / כי לא יבגר  
 ממני

וירש בחכמתו  
 וימלך על  
 שר ארצה מן  
 ד' ורחנה מן  
 ד' הים הגדול  
 ארץ הקדש  
 וירש משרים /  
 רוח נבונה  
 חכמה ודעת  
 נקמה ונשל  
 קאמיוט  
 דת ומשפט  
 וירש מכל  
 הים היו לקו  
 בהיות אנשי  
 גוריהם לאבול  
 למען יוכלו  
 זה • גם למען  
 וללם ונכונה  
 ימחקו לחך  
 יאבו מאד מאד  
 את כנפיהם  
 וה נכיה /  
 גם הרך אשר  
 כלם בבית  
 שנים כולן  
 מרדן לרגוב /  
 למען החיוק  
 וירח / ומאכלם  
 ומים וברית  
 וע וברית  
 חסד ולדקס  
 וליך

ממני מעשיהו " • וילו אשטיאנעם וילניסו בנגדי שר המשקים /  
 ויקח את הכוס אשר ישקה ממנו המלך ויקרינהו אל פי המלך /  
 בשלוש אנבעותיו / וישמחו כלם עליו / גם מאנדאנע אמו שמחה /  
 מאד על כי עשה את עבודתו במהירות נפ לאה וכאחד המלומדים /  
 אחרי כן חזק כורש את נווארי ואקקאם ויאמר אליו : הוי /  
 ואקקאם ! נפלת ממרום מושניך כי כמוך כמוני / אנוכי אנוא  
 תחתיו ואתה חלך לדרכיך • אחרי כן אמר אשטיאנעם לכורש /  
 כי הגם עשה את עבודתו במהירות נפלאה ונטוב טעם / בכל  
 זאת חטא על כי לא טעם מן היין אשר נתן לני יוען כורש ויאמר :  
 " ידעתי גם אנוכי ידעתי כי זה הוא הדם והנימוס / וכי הוא  
 משפט שר המשקים לטעום ראשון מן היין טרם יתנו למלך :  
 אכן ירא יראתי לטעום / כי פחדתי אולי הם המות נתון ביני " •  
 הם המות ביני ? לעק אשטיאנעם / ויחרד • ויען כורש ויאמר :  
 " זה ימים שנים אשר ראיתי אותך ואוכלי שלחניך שותים יין  
 לרוב וקביו כלכם כחסרי דעת / הן הייחס כלכם מזכרים  
 ומספויס ותרימו את קולכם ותצעקו ולא יכולתם לקום על  
 רגליכם " • ויען אשטיאנעם : " היפלא הדבר הזה בעיניך ?  
 הלא ראית כאלה אלל אנך " ? ויען כורש לאמור : " לא !  
 כי כאנשי ארצי כן אני • הוא ישקה אך מעט למען רוות זמאנו  
 ולא יסבוא למען ענג את נפשו ; ורוב שהיתו מים ולא יין  
 המסכר ומאפיל את לב האדם " • ויהי כאשר רצתה מאנדאנע  
 לשוב אל ביתה ויאנה כורש להיות אלל אשטיאנעם • ויהי  
 שמה ימים רבים / וכל אנשי העיר למקטון ועד גדול כבדוהו  
 ויהללו אותו • בימים ההם נכל אויל מרודך בארץ אשטיאנעם /  
 וילך לקראתו ויערוך עמו מלחמה ויקח עמו את כורש למען  
 ילמוד מלחמה / והנער עודנו נער ובכל זאת הראה את תקפו  
 וגבורתו כי על ידו נצחו אנשי אשטיאנעם ויכו את חיל אויל  
 מרודך וניסוס • ויהי ככלות המלחמה הוצת וישב כורש לפרס •  
 אחר הדברים האלה מת אשטיאנעם וסיאקסארים מלך תחתיו •  
 ויהי כשנתו על כסא מלכותו וישמע את נעריגליססאר מכין  
 להלחם עמו / וישלח מלאכים אל קאמביזעס מלך פרס ויבקש  
 ממנו תשועה / ויאמר קאמביזעס / כי ישלח לו שלושים אלף  
 איש בחור / ויתן עליהם את כורש בנו לשר נצח וידבר כורש



עם הפקידים והשליטים כדברים האלה : ויידעתם את מי  
אנחנו נלחמים ? עם אנשים חלשים ורבי הלבב / החתים  
והנפחדים בראותם קשת וכידון / וברוב התענוב אשר ענבה  
בה נפסם כבר המה נלכדים ואחווים בידינו " : אחרי כן אמר  
להם את דבר המלחמה ובי ילך להושיע את סיאקסארים דודו  
מיד שוסיו ומיד מלך מעול ורשע / כאשר יאות לאובד דרך :  
ולמען הקווק את לבם אמר להם כי לולא מותם אהיו לא נלחם  
עם נעריגליססאר / אכן אהיו אמר לו : עלה הלחם והלחל /  
ואחרי כלותו לדבר ולהחזיק לב אנשי מלחמתו הקפלל לאלהיו  
וילך שמח וטוב לב למלחמה :

**בער** היתה בוא מלאכים מן מלך אינדיען אל סיאקסארים /  
ויאמרו לו כי אדוניכם חפץ לדעת על מה ולמה הוא  
נלחם נעריגליססאר / וכי יתן תשובה ועור לאיש אשר הערך  
עמו : ויען סיאקסארים / אשר לא דבר את דוד ולא היה  
שונא לנעריגליססאר מתמול שלשום / והוא בעולה ורשע  
התגר בו מלחמה על לא דבר / וישונו המלאכים אל ביתם  
וישיבו אל אדוניהם כדברים האלה : מלך ארמוניען / אשר  
סר עד עתה אל משמעת מדי ונתן לו מס מדי שנה בשנה /  
מרד כאשר שמע נעריגליססאר נלחם עם סיאקסארים / כי  
אמר בלבו אשר לא יוכל לעמוד לפניו ולא תהיה לו תקומה  
לפני מלך גבור כזה : וימאן ליתן לו המס הקצוב והחיל אשר  
נתן לו תמיד בהיות מלחמה / ויסרר סיאקסארים וייר לו  
מאד : אכן כורש דבר על לבו וינחמהו : וימהר אחרי כן  
ויפול בארץ ארמוניען והמלך לא שם על לבו ויכהו וילכוד את  
מבצר המדינה ואת בית המלך ותחזק ידו עליו ויכנע תחתיו :  
וכורש בכל זאת הוסיביו על כסא ממלכתו כנראשונה וידבר  
עמו כאל ופריע ויפטר בו להיות אח באמן למלך מדי ולכל ישע  
עוד בו / כדבר הזה הראה כורש את יקרת נפשו וזכות רעיונו  
אשר האירה בקרבו / כי לא כגבורי ארץ וכמושלי אדמה היה  
לבד איש חיל במלחמה / מהיר וחדר לכבוש ארצות ובעל פזות  
להכניע גוים תחתיו : אכן התנשא עליהם בלבו הטוב והרך /  
במחלתו

שר המלך  
לל כי המלך  
על אמו שמה  
דוד המלך  
אליו : הוי  
/ חנוכי אנו  
לנעם לבורש  
טעם / בכל  
כורש ויאמר  
עם / וזי הוא  
נכונת למלך  
נתון בין  
כורש ויאמר  
בין שוסים יין  
בס מברכים  
עם לקום על  
הזה בעיני  
דוד : וי  
ן רות ואחיו  
מים ולא יין  
למה מאנדלג  
עם : ויהי  
בדול כדורו  
לשע יאנעם  
כורש למען  
אה את תת  
את חיל אול  
כורש לכרם  
מלך תחתיו  
לססאר מבין  
ך פרס ויבט  
שלושים אלף  
א ודבר כורש  
עם

במלכותו ובענותו • האנשים אשר לבד חנו בלוינה נפלאה ולא  
יסרם בעקרבנים כלל וכאויב ונגבור כרא אשר לא ידע נכוחה •  
אלה המדות המה לשם ולתפארת למלך / המה גאווה וגאווה /  
זר וזה לראשו וענקים לנגרבותיו • אחרי הדברים לה בראות  
כורש את חניניו חוקי הלבו ומשתוקקים ללחום / ויועץ עס  
סיאקסארים לילך לקראת מלך בבל / כי אמר לו אשר הוא טוב  
בהיות המלחמה בדרך האויב / גם האשוריים יחרדו ונחם  
לנגם והיו לנשים בראותם אותם עוים ומרי נפש / משימים  
את נפסם בכפם ושחקים למות • ויעינו דבריו בעיני  
סיאקסארים ויאמר אליו לעשות את הטוב בעיניו / וילך כורש  
לאשור ויבאו וישלל שלל רב / ונעריגליססאר הקריב ויערוך מלחמה  
לקראת כורש ויבהו וינס מפניו וירדוף כורש אחריו עד המחנה  
ויפלו חללים רבים וגם נעריגליססאר מת והנשאר נסו וחיל  
מדי רדפום תמיד כל הלילה ויכוס ויהרגו הרב רב ויהי השלל  
אשר שללו לאין מספר • ויתן כורש את כל הדברים היקרים  
אשר נמצאו בביזה לסיאקסארים / והוא לא לקח דבר לבד  
הסוסים אשר שלל לכרם / ויהי ממחרת ויעש כורש משתה  
בדול וככלותם לאכול ולשתות קרא את החרטומים ויוו להם  
ליקח להם ולחליהם מן השלל את אשר ישר בעיניהם / וביום  
מחר חלקו אנשי המלחמה השלל הנשאר • בתוך השבויים אשר  
סבו היתה פאנטהעא המלכה אשת אבראדאטעס מלך  
וויאנע • ויהי כאשר אמרו לכורש כי היא יפת מראה  
וימאן לראותה כי רא מפני תשוקתו ותאום לבו כאשר עודנו  
נער / והיא בעולת בעל • אחרי כן נזה כורש ליתן לפאנטהעא  
את כל אשר תחפוץ ולכבד אותה / כי בת מלך היא • ופאנטהעא  
באשר ראתה את מעשה כורש ותוס וישרת לבו ותכתוב ספרים  
לאישה ותהלל ותשבח מאד את כורש • אבראדאטעס כאשר  
קבל את הספר מאשתו לקח שני אלף סוסים וירכב אל מחנה  
כורש ויקשור קשר אהבה עס כורש / אחרי כן הוליכוהו בזהל  
פאנטהעא / ותספר לו את כל אשר ראתה למיום אשר היא  
סבה / ואת כל הטוב אשר עשה כורש עמה / כמעשה  
אבראדאטעס עשה גם גאבריאס וגאדאטעס / גאבריאס פרד  
נעריגליססאר על כי הרג בן נעריגליססאר את בנו בלכס  
ללוג

ללוד יזיד • — חימה וכעס חז שנון בלב אנוש / אכן אם  
 בחיק מלך ינוחו רשפיהם רשפי אש אוכלת / וכל יתיב לפניהם  
 אש / כיס נובס יהמו ובנחל שועף ישעפו חיל וחומה —  
 חזיר יער היתה המטרא לחץ בן געריגליססאר ויהי כאשר דרך  
 את הקשת ויורה ויחטא ויפול החץ לפניו ארצה וכן באצריאס  
 מהר ויהרוג את החזיר / ועל זה התרגו בן געריגליססאר  
 וימיק את בן באצריאס / ויבקש באצריאס מן כורש ויפטר בו  
 מאד לנקום את נקמתו ויוסף ויאמר / כי לא נשאה לו  
 רק בת יחידה והיא מוכרתת להיות פלגש לצן געריגליססאר  
 ועל הדבר הזה לך לו / מאדיגם בתו נובה ושופכת דמעות  
 תמיד כי רע עליה הדבר מאוד ליקח רוזח אחיה לאיש • ויהי  
 בשמוע כורש את הדברים האלה ויבמרו רחמיו על האב ועל  
 בתו וישבע לו לנקום את נקמתו ולא איחר עוד וילך עם באצריאס  
 לארצו ויציאהו באצריאס בהיכלו ויצו להביא לפניו כל כלי הכסף  
 והזהב אשר לו וכל הונו ומטמוניו • ואחרי כן הביא גם את  
 בתו והיא היתה יפת תאר ולא נמצא כמוה בכל הארץ / ויפול  
 באצריאס לפניו ארצה ויתחנן לו ויפטר בו להחכות את בתו תחת  
 אל כנפיו וליקח את המתנות אשר נתן לו • וישיב כורש ויאמר :  
 „ את הובב והכסף אקח ממך למען את אותו לנחך למוהר  
 ומתן / וגם ימצא שחר נשרי אשר ימצא חן בעיניך להיות חתן  
 בנך הגם לא בנך אלהים אותו נעושר ובנכסים / כי כמוני  
 כמוהם / כסף וזהב לאין נחשב להם אם לא יתחברו עם משפט  
 וזדקה / כל אות נפשך הוא לילך בדרך הישר / להיות נורא  
 לאויביהם ועובד בעיני אלהים / אם קשרו קשר אהבה עם איש  
 אהבתם נאמנה ועבוקות האהבה אללם לא ינתקו “ • כדברים  
 האלה דבר כורש / ואשרי ארץ אשר שריה אוהבי אמה וזדקה  
 כמוהו ! המקבאים בהלגם נתיבות ישרות ולא יתימרו  
 בזכודם ובעשרם האליל / כאשר המה רבים אשר יתנשאו ויחשנו  
 בעיניהם לבני אלהים על כי המה בני דעוים למלך • אחרי כן  
 הלך כורש לארץ באדאטעם ושם היה מגדל צעופל ונוחן (אין  
 צעסטט טלאט) ובו היה פקיד ממלך צלל וילכוד כורש אותו  
 במרמץ באדאטעם / כי כאשר לא נודע עוד בארץ אשר  
 מרד בארץ צלל / כי אם חשנו אשר הלך לרגל מחנה פרס /  
 וילך



וילך אל המצור ויאמר לפקיד צבל להלחם יחד לקראת כורש  
 וכאשר בא אל המצור לא התמהמה ויסבירה אל כורש ובה הסיר  
 כל הארץ אל משמעתו והוא היו לו נאמנים כי מלך עליהם  
 בחדוד ובמשפט / אחר הדברים האלה כאשר שמע מלך צבל כי  
 מרד בו באדאטעם וילך צביל גדול לקראת כורש וכורש הכה  
 אותו מכה רבה ויטבס לפניו / ואחרי כן כאשר יגעו שניהם  
 מן המלחמה עשו ברית לגיה מן המלחמה כשנים או כשלושה  
 חדשים / אחרי כן שב כורש אל מדי וישקומם בראותו את פני  
 סיאקסארים וועפים ולא היה עמו כתמול שלשום כי קנה לו על  
 כי נחם והגדיל את שמו / ויבקש כורש ממנו לדבר עמו בסתר  
 ויאמר אליו ; יי למת פניך רעים ? האם ירא יראת כי שקר  
 ומרמה בפי ? כי לדבר עמך טוב ולבי כל ענוי ? אל קא  
 תאשימי בלא / דורי ! ולא תשימי כאחד הנבלים / חי אֱלֹהִים /  
 וחי נפשיך כי אהבתי לך נאמנה ועשתונות לבי עלי שפתי /  
 ויהי כדברו עמו כאלה וימס לצב סיאקסארים וישי לדונג ויבך  
 וישק לו וישבע לו כי אהבתו לא תסור ממנו כל ימי חייו /  
 ולמען תת לו אות נאמן מאהבתו אמר ליתן לו את בתו לאשה  
 וכל מדינת מדי למוהר / וכורש אף כי חפזה נפשו בלא השיב  
 כי לא יוכל לעשות דבר בלי ידיעת אביו / וילך אחרי כן לפרס  
 ויועץ עם אביו ואמו ויהי כאשר חפץ לבם להתחתן את בנו  
 עם סיאקסארים וישב אל מדי ויקח את בת סיאקסארים /  
 ואחרי חתונתו וככלות ימי המשתה הלך אל המחנה ויבואו אליו  
 מלכים ממלך אינדיען בכסף ובוהב רב ויבידו לו כי מלכם לא  
 ימנע מליתן לו תמיד כאלה יען כי ראה את גדקתו וישרו /  
 ויקח כורש מהם את הכסף והזהב ויבקש ממנם להתחפש ולילך  
 במחנה אשור ולהגיד לו את אשר ראו / ויעשו המלכים כאשר  
 צוה להם כורש וישונו ויבידו לו כי קרעוים הוא שר הנצח וכי  
 הוא חונה עם חילו על הנהר פאקטאלוס / ויהי כשמוע כורש  
 את אלה וימהר ויפקד את צבא המלחמה וילך לשימברא /  
 וקרעוים חרד מאד כאשר ראה כי הקריב עם מחנהו ולא  
 נותרה בו עוד רוח ונשמה / אכן אחרי כן התאמן ויבנה לבו  
 על מספר אנשיו ויערכו מלחמה / חיל כורש היה מאה ותשעים  
 ושש אלף רגלי ורכבים / לצב אלה היו לו שלש מאות מרכבות  
 בעגלות

בעבולות ובמגדלים ועליהם אנשי מלחמה / חיל קרעוּם הים  
 שלום מאות וששים אלף רגלי וששים אלף רוכבים • ויהי ביום  
 מחרת כהלכס לקרב ותתן פאנטהטא לאבראדאטעם איש פגן  
 וזכה וכל כלי המלחמה ותאמר אליו להחזוק מלהיות לבן חיל /  
 לבחור במות ואל ינום לפני אויבו באחד הרקיס •

ויהי כאשר החלו להלחם וינוסו חיל נבל לפניו לנד המצריים  
 אשר עמדו בחומה / וילחמו כאריות / גם חיל פרס  
 שבו מפניהם אחר • אכן כורש מהר ויחזיק את לב לוחמיו  
 ויכה את שונאיו מכה רבה / במלחמה הזאת היתה נפש כורש  
 במר כי חיל המצריים סבבוּו ויורו את סוסו בחיזים / גם  
 אבראדאטעם מת ופאנטהטא כאשר שמעה כי את אשה ותקרע  
 את בגדיה ותאמן להנהג וכאשר ראתה את אישה מת על שפת  
 הנהר פאקטאלום ותחזק אותו ותמרר בבכי עד כי נגר ינונה  
 עליה ותדקור את אהרז בלבה / ואחרי אה הלך כורש לזרדעם  
 וילך קרעוּם לקראתו וילחם עמו וינס לפני כורש ויסגר בחוק  
 העיר / וכורש נר עליה וילבדה בחוקה וישו לשגיו לבל יבזו  
 וישללו ולא יעשו רע לאיש מיושבי העיר / ואחרי כן זיה ליושבי  
 העיר לבקש להס את כל כספם וזהבם והיה שלום להם ולביתם /  
 ויעשו כן / גם קרעוּם מלכס נתן לו כל אוצרותיו ומטמוניו  
 הנמצאים בבית בנו / וירחם כורש על קרעוּם וימנהג עמו  
 בחמלה ובחנינה ויהי מאוכלי שלחנו • ויהי כאשר לכד כורש את  
 וארדעם וימלוך על כל אסיען הקטן מן הים הנקרא (דאס  
 ענעמיטע אעער) עד נהר פרס • משם הלך לארס (זיריען)  
 וערבי (אראביען) וילבדוּם ויפנה אחרי כן אל נבל ולא ירא  
 להלחם עמה אף כי היתה העיר גזורה וגדולה בשמים / וגם היו  
 בה אנשי מלחמה לאין מספר • ויהי כי ידע כורש כי לא יוכל  
 ללכוד את העיר בחוקה ויעץ לזר עליה ולהרעב אותה /  
 ואנשי העיר עלו על החומה וישחקו לכורש וילעגו לו / אחרי  
 כן זיה כורש לחפור תעלה גדולה למען יתקצוּם מה מי נהר  
 פרס כי הוא היה מחסה לעיר / ויהי ככלותם לחפור את  
 התעלה והנה קרה מקרה כי חנו יושבי העיר חג גדול וישמחו  
 ויגילו

קראת כורש  
 ונה הקיר  
 מלך עליהם  
 מלך נבל כי  
 וכורש הכה  
 יענו מניהם  
 או כשלושה  
 וקורח את בני  
 קנא לו על  
 עמו נסתר  
 אלה כי שקר  
 י קל נא  
 כי אלהים  
 שפתי י  
 לדונן ויבך  
 ימי מיו /  
 נחל אלה  
 סו נהר העיר  
 חרי כן לפרס  
 ונתן את נוס  
 אהקסארים  
 ויבזו אליו  
 מלכס לא  
 חו וישרו /  
 חספס גילך  
 לבית כאשר  
 ד הנצח ובי  
 שמוע כורש  
 שימברא /  
 מחנהו ולא  
 ין ויבנה לו  
 מאה ומששים  
 אום מרכבות  
 ויבנות

ויגילו ולא נתנו את לבם אל המלחמה וגם המלך באלטאזאר  
 משך בין את בשרו ביום ההוא ויהי אך שמח ולא דאג  
 לעיר אשר היתה במצור ; וכורש כאשר ידע את זה וימשוך את  
 כל המים מן הנהר אל התעלה ולא אחר וילך בחרבה עם כל  
 אנשי חילו וילך הלך והקריב העירה ויהרוג כל איש אשר בא  
 לקראתו וילך נהיכל המלך וידקור את המלך באלטאזאר וימלוך  
 על העיר ויזו לכל יושבי העיר ליתן לו את כל חרבותיהם  
 אשר נמלא אתם ולהסגר בבתיהם והאיש אשר יזא מפחד ביתו  
 יומת . ויהי ביום מחר כאשר שמעו אנשי המלחמה אשר  
 היו במצור כי נלכדה העיר והמלך מת ויסגירו גם את המצור  
 ביד כורש . אחרי כן הקביל כורש את כל שרי מלחמתו  
 ושלשיו ויאמר להם כי ישמרו לבתי לכל במעגלי יושבי העיר  
 ובנתיבותיהם העקשים והנלווים ויעד גם לכל ילמדו ממעשיהם  
 ויהיו באחרית הימים ענדי התענוג וההוללות / כי המה היו  
 ליושבי העיר לפת ולמוקש ויורידם שאלה . ויוסף ויאמר  
 להם כי משול ימשלו תמיד על הארצות אשר לכדו אם יהיו  
 בבורים ואנשי מרי נפש כאשר היו עד עתה / אם לא יסורו  
 מן הדרך הישר והיתה להם הנזקה והנזחה לקו ולמורה כי  
 אז יהיו טוב בעיני אלהים ואדם וגם אנשי בבל הרעים והחשאים  
 ילמדו מהם להטיב את דרכם ולבחור במעגלי יוסר . אחר  
 הדברים האלה נתן מתנות לאנשי חילו לאיש כפי ערכו ומפשי  
 ופקידי ושרי החיל לבשו את הבגדים היקרים אשר שללו בגדי  
 שם ורקמה נארגים ומלופים נכסף וזוהר ושימו בפוך עיניהם  
 ולא האזינו לדברי כורש ויאבדו התענוגים והמעדנים ויהי  
 להם לפוקה ולמכשול . ויהי כאשר מלך כורש על כל בני  
 קדם וישב אל סיאקסארים ויאמר לו כי ילך לבבל ושם ימלא  
 היכל יקר וגאה אשר בנה לו וילך סיאקסארים לשמה וימת  
 והוא הנקרא בלש"ק דריוש המדי . ואחרי עבור שני שנים מת  
 קאמבזיזטס אבי כורש וימלוך הוא לבדו על הארץ . בשנת  
 ארבע ועשרים למלכותו אמר ליהודים אשר היו בארצו  
 לעלות לירושלים ולבנות את היכל ה' והוא ישב בביתו בשלום  
 ובשלוה . ויהי כי קרבו ימיו למות ויקרא את בניו ויזו פל  
 ביתו ויחלה אחרי כן וימת ויהי בבי ומספר גדול בארץ .  
 אחרי



( קיא )

אחרי כן מלך קאמביועס \* ) בן כורש על הארץ ולא הלך  
בדרכי אביו ויהי אכזר ורשע ויעווב את סדרך העוֹב . בתחילת  
מלכותו מרד בו מלך מזרים וילך לקראתו בחיל גדול ויהי כנאו  
אל הבבל וישמע כי מת אֲבִיָּאִים מלך מזרים וכי אסף  
פואמיניטוס בנו את כל חילו לילך לקראתו וימחר וילך אל  
העיר פעלוזיום ויעש בערמה ללכוד את העיר / וישלח לבניו  
כלבים וחמלים ושיי רצים וכאשר היו החיות האלה קדושים  
ליושבי העיר לא לחמו עם קאמביועס ולא ירו חץ כי יראו  
להרוג את אליליהם / וילכוד את העיר בלי שפך דם . ויהי  
כאשר לכד את פעלוזיום ויערך מלחמה לקראת פואמיניטוס  
ויכבו ולא נותר לו כי אש מעופפים עיר הממלכה . ויהי  
בשלוש קאמביועס מלאך אל העיר לדבר אליה לשלום ויהיו כל  
אנשי העיר מלאים אף וחמה וימיתו את המלאך ויעטאו מאד  
בדבר הזה וקאמביועס כאשר לכד העיר נקם נקמתו בבני  
האפרתים (דער אדעו) ויהרוג מהם רבים ועמהם בן  
פואמיניטוס . לפואמיניטוס נתן ארחת תמיד ויעיב מאד  
עמו / אכן פואמיניטוס מרד בו ויעשה קשר וימיתו קאמביועס .  
ממעמפקים הלך קאמביועס לזאבים ויקח את גולם אמאוס  
מן הקנה וינו לכסוח אותו בקרב חולות ואחרי עשו לו  
חרפות וכלימות רבות לזה לשפרו . ויהי לתקופת השנה ויחפון  
קאמביועס להלחם בנוש (עטהיאיטין) וישלח מלאכים למלכם  
במתנות לרגל את הארץ . ומלך נוש ידע כי מרגלים המה  
וישחק על המתנות אשר הביאו לו ויתן למלאכי קאמביועס קשת  
גדולה וכנידה ויאמר אליהם / יי אמרו לאדוניכם זאת הענה  
היעונה

\* ) קאמביועס מלך בשנת שלוש אלף ארבע מאות שנים וחמש / ואולי זה  
הוא אחשוורש / ואל תשחזק על כי לא כתבו סופרי הבונים (והמה רבים)  
בדברי הימים לקאמביועס דבר מן חצבה המן / כי המה לא זכרו דבר מזה  
כאשר לא כתבו גם מעשה דניאל וחגייה מישאל ועזריה / ובאמת הוא סאל לחם  
שחקו מן כל הדברים האלה כאשר המה בפלאים מאד ובמעש לא יוכל להשיב  
אזכרם שכל אדם / אם לא מחזקו הדברים האלה בדברי הימים למלכי מדי ופרס  
נוכל לאחר כי נושו וחפיו להלל ולהדקיק את היהודים / אכן כאשר לא זכרו  
היונים והרומיים דבר חבל לה לא ידעתי מה אשיב לאדם מכחיש בדברים האלה  
ויאמר בקשיות ערפו כי בראו אנשים מלכם את כל אלה .

( קיב )

היעזב ממלך כוש למלך פרס : אם יוכל לירות בקשת כוש  
הוא ואנשיו יבואו וילחם עמי / ואם לא / יודה לאלהיו על כי  
ישב עד הנה בהשקט ובטח מפני מלך כוש " וישבו המלחמים  
וידברו אל קאמביועס את הדברים האלה ויתקף מאד וימלא  
חימה ויזן לשרי הנכבד למסר ולהבין למלחמה / וכאשר היה  
אין במלחמתו לא דאג לכל צרכי המלחמה וילך למצרים ויבוא  
לטהעבוען / ושלח שש חמשים אף איש לקרואת האמריניעם  
ויזן עליהם להחריב ולהחרים את כל הארץ אך נהלכס  
במדברות גדולות כשב רוח דרומי חזק מאד ויקבור אותם חיים /  
וקאמביועס בכל זאת הלך לבוש ויהי כעבור ימים מעטים ולא  
היה לחם לאכול לחילו ויאכלו עלי עגבים למען החיות נפשם  
וכליות אלה אכלו בשר פרהמות נאצי משאש וגם לא נאפסו /  
ויפילו גורלות ויאכלו איש את אחיו / ויהי כראות קאמביועס  
את הצרה והמזוקה הזאת עזב את ארץ כוש וילך לשוב לביתו  
ויבוא לטהעבוען ויבוא כל ההכלים והעקדשות אשר היו שם  
את המטות ויקרה אשר היתה סביב קבר אוימאנדיאס גול  
ויסע משם למעמטפחים ותהי כל העיר נהלה / ושמה  
וימלא קאמביועס חימה / כי דמה בנפשו אשר שמחו עלי  
הרעה והסוד אשר בא עליו וישלח אל יועצי העיר להגיד לו את  
דבר השמחה וישיבו לו כי שמחו על אשר מצאו האליל אפים /  
ולא האמין בהם ויטבחוהו כלם בלי חמלה / ואחר כך קרא לכוהני  
העיר וישיבו לו גם המה בדבר הזה / ויליכוהו בהיכל וירא והנה שוך  
הוא לראות את אלהיהם / ויליכוהו בהיכל וירא והנה שוך  
אובל עשב וכלם כורעים ומשתחוים לפניו וימלא כעס ורובו על  
הפסיות הזאת וידקור את הסור בחניתו ויזן לפכות מכה רבה  
את כהני העיר על מרמת לבם ותרמייתם / בכל אלה חטא  
קאמביועס מאד / לא יאות למלך לגזול ולבזז ובפרט לשלוח  
יד בהכלים ומקדשות / כי בזה יכבד עליו שנהג גדולה  
וענומה / כי האמונה יקרה לאדם מנפשו ואחיו / למענה  
ילך כמו אש / לא ירא מימי גורשים רפש ועיט וישים את  
נפשו בכפו למען האיל את אמונתו / אם גם יאמין בשוא  
נחמה / בתלומות ובקבל יחזיק גם וידמה בנפשו כי הדברים  
האלילים האלה נכוחים ועצבים ולמה נעשה לו רובן ואגמת נפש

אם

אש אין לאל ירינו ללמדיהו תבונה ולהדריכיהו במעגלי ישר .  
 גם זה לא היה טוב מקאמביועם אשר הרב את השור אשר היה  
 יקודש בעיני המזריים ; בחוקה ובזרוע לא יחכם איש אוילי ,  
 יקלל ויארז לאיש אשר שלח יד בקדשיו והוא כל ימי חלדו  
 בחולתו יתהלך ולא יסור ממנה / בשבע ובשועים לא תשיב את  
 דרכיו כי אם נחת ובמענה רך / לקאמביועם היה אם בשם  
 טאנאקסארעס ומיתיהו על כי חלם הלום אשר אחיו קושר  
 עליו קשר . ואחרי רצחו את נפש אחיו עשה עוד הועצה גדולה  
 מזה את אחותו מעראע אשר לקחה לו לאשה / ויהי היום  
 ויעש לו שחוק (מיינע העלע) ויתגר מלחמה בין גור אריה וכלב  
 ויהי כי נגר הארי והכלב נפל ארצה וינא כלב אחר להושיעו  
 ותכך מעראע וישאל לה קאמביועם על דבר כביה / ותשיב  
 ותאמר כי זכרה את אחיה אשר המית ולא היתה בינו ובין אחיו  
 אהבה כאהבת שני הכלבים האלה . ויחר אף קאמביועם עליה  
 ויביה ברגלו על הצען והיא הרבה ותפול ארצה ותמת / מעשים  
 אכזרים כאלה עשה רבים / לא עבר וחלף יום אשר לא נהרג  
 אחד ממשרתיו ושרי הארץ / ויהי היום ויאמר לפרעקסאספעס  
 אחד מאנשי סודו להביד לו את אשר ידברו ממנו אנשי פרס  
 ולא יעלים ממנו דבר . ויען פרעקסאספעס ויאמר : „ אדוני ,  
 כל הארץ תשתומם על מעשיך ויורוך מאד והדבר אשר לא  
 יעב בעיני אנשי ארצך הוא כי תרצה לשחות יין ותעבור את  
 הבגול וזה לא יאות למלך “ . ויאמר קאמביועם „ ידעתי את  
 מחשבותיהם / הן ידמו בנפשיהם כי בשחות יין רב אנדם ממני  
 תושיה ודעת : אכן עוד בלילה הזאת תראה כי לא כן הוא “ .  
 וישתה כפלים כאשר למד לעשות מתמול שלשום וילן לבן  
 פרעקסאספעס אשר היה שר משקלו לעמוד על מפתח הפתח  
 ויקח את הקשת וידרוך אותו ויורה את החץ בלבו , ואחרי כן  
 צוה לנחת אותו וליטן לו את לבו ויקח את לב הבן ויראה  
 לאביו ויאמר לו : הגד עמה אם ידי חזקה אם לא ? ושיב  
 פרעקסאספעס : אבל , הפלאת לעשות ! אַפּאַללאָ , אף  
 כי הוא ליד גדול ומורה חזיו השערה ולא יחטא , לא  
 יערכך . „ מי האיש אשר לא יחדד בקראו את מעשה קאמביועם  
 יהיה ? שערך נשרו הסמר בשמעו דברים אכזריים כאלה /



( קיד )

וכאשר ישאל את המלך הרשע והמפול / כן יתעב בחנופה האב  
אשר ראה את בנו מתבוסס בדמו ולא מנע את פיו מלדבר  
חנופות לרולחו . ויהי היום ויתאמץ קרעווס מלך רידיען  
ויגד לקאמביועס כאשר עס לבנו וייסר לוהו על מעשיו הרעים  
אשר לא נשמעו עוד בארץ פרס / וילו קאמביועס להמיתו :  
אכן כאשר ידעו כלס כי ינחס על אשר עשה בהיות חמתו שכנה /  
לא הרגוהו . ויהי כעבור ימים מעטים ויתאבל קאמביועס על  
אשר עשה / על אשר המית את קרעווס כי הוא היה לו ליועץ  
ולמשען גדול ; ויאמרו לו עבדיו כי עודנו חי / וישמח מאד  
ובכל זאת הרב את האנשים אשר לא האוינו למאסיו . ויהי  
קאמביועס שנוא ומתועב לכל ארצו ויקשור עליו פטיויטטעס  
אחד מן החרטמים קשר / ולו היה את אשר היה בללס  
ובדמות טאנאקסארעס בן כורש אשר הרגו קאמביועס /  
וכאשר היה נסתר ונעלס כי גאל קאמביועס את ידיו בדם  
אחיו ויוסיב פטיויטטעס את אחיו על כפא המלכות במדי וישלח  
מלאכים בכל המדינה לאמור : זה הוא בן כורש ולו תאות  
המלוכה . וקאמביועס כאשר שמע את הקשר אשר קשרו עליו  
וילך אל מדי בחיל גדול והנה קרה כי נפלה החרב אשר היתה  
תגורה בלדו מתערה וחתקע ביריכו וימת / וכל הארץ משחו  
עליהס את זמערדים אחי פטיויטטעס למלך . זמערדים  
כאשר ירא כי חודע ותגלה הרמיה אשר עשה נסגר תמיד  
בהיכלו ולא ילא מפתח <sup>י</sup> ביתו וכל מעשה המדינה נעשו על ידי  
משרתיו ואנשי פוהו . החרעוס זמערדים לקח לו את כל נשי  
קאמביועס ובהס היתה אשה בשם פֶּהֶעֶדִימַע בת אטאנעס /  
ויאמר לה אביה לראות את יש למלך אונים בהיותה <sup>י</sup> לבדה  
עמו / כי כורש קָץ את אוניו החרעוס זמערדים על כי האשים  
את נפשו בעודנו חי . ויהי כראות פהעדימע כי אין אונים  
למלך ותמהר ותגד לאביה / והוא עס שס מכרי הארץ קשרו  
קשר . בעת ההיא בקשו החרעוומים <sup>י</sup> מפרעקסאספעס  
להגיד שנית לכל יושבי העיר כי זמערדים הוא המלך ולו  
תאות המלוכה . וילך על מגדל גבוה וידבר בקול רם עס העס  
וידע את חטאו ויאמר להס כי המלך אשר ימלוך עליהס הוא  
זמערדים אחיו ולא אחי כורש ואחר כן נפל מן המגדל וימת .  
ויהי

והיה כאשר שמע העם את הדברים האלה ותהום כל העיר ונקשרים הלכו להיכל המלך וימיתו את החרטום ויסירו את ראשו • וילאו מן ההיכל וידהם מבואלות בדם • וידברו באוזני העיר מן הרעה אשר נעשתה וימלאו חמה וימיתו רבים מן החרטומים אשר היה בקשר ויעשו את היום הזה לחג עולם / אחרי כן נועלו השדים האלה מה לעשות / ואת מי ימסחו למלך עליהם ? ויהיו כלם פה אחד למסוח עליהם למלך האים אשר יאהל סוכו ראשון בעלות השחר / כי כאשר עבדו לשמש ויהא היתה אלהם האלהים העליון על כל אלהיהם האחרים / וימסחו בלבבם כי היה הוכיחה את האים למלך • ויהי ממחרת וישיבו בנזקך וילכו אל ארות הסוסים והנה סוס דריוש (דמריוס) אהל ראשונה וימסחו אותו למלך עליהם • ודריוש גידל את שש השדים מאד ויהיו מאנשי סודו / ומעת הוצא נעשה לחק בארץ ליתן למלך שבעה יועצים • דריוש בא על כסא המלכות בשנת שלוש חלק ארבע מאות שמונים ושנים • ויתר הדברים הלא המה נכללים ונקשרים בדברי הימים ליונים (דיא גריכנים) ובדורות ה' את דרכינו אלה כי נספר את הקורות ליונים נשלים גם הסיפור הזה • ועתה נספר עוד מנע מדתי אשר ובבל ומחקיהם ואמונתם •

דתי וחקי אשר מדי ופרס

כל שבויים הלא כבדו את מלכם כאלהים / כי חשבו בעיניהם אשר על יד אלהים בא על כסא המלכות למשול עליהם / וכי יהיה לאלהים אחרי מותו / גם נקרא אלהם המלך / מלך המלכים / כאשר עודנו היום בארץ ישמעאל (דיא טירקיא) • על כי לבדו מלכים רבים כאשר ראינו / כסא המלכות היה ירושה כאשר עודנו בכל הארץ / ובמות האב בא תמיד בן הבכור תחתיו וימלא את מקומו • וזה היה חינוך המלך ודתו : מיום אשר נגמל לא נתנוהו תחת יד מניקתו / כי ידעו את הנשים ואת דרכם / כי יורעו ורע שקר בלב הנער וישחיתו את דרכו / לא ידאבו ולא ישימו לב להפיץ ולהשליך מנגד את תאוות

( קטז )

תאנות הנער ומשוקותיו הרעים / ולננות הומה בצורה לצל  
יעברו חוק / כי אם יעשו את כל אשר יאבה ויחפון / והיה  
צבנות הימים כי יגדל הנער והנה עלה כלו קמאונים / וקוץ  
ודרדר הכליון למחו על כל גדותיו / והיא עבודת פרך לקוץ  
כל ילדי הנכרים מן אדמה נעובה וליטע אחרי כן נעע אמת  
אשר יתן פרי / ואם הנשים המה לאנן נגף לנער איש נקלה /  
הלא שבעתים יהיו למכשול לבן מלך : על כן בחרו אנשי פרס  
אנשים לדיקים וישרים מן הסריסים (דיא פֶּערטניטענגן)  
אשר כל מגמת פניהם היה להחזיק את גוף הנער / לשים  
עיניהם על בריאתו ולהרחיק ממנו כל משעין ופגע רע למען  
יחלים והיה חוק ובעל זרוע • אחרי כן בהיותו בן שש שנים  
נחנו לו מורים אשר למדו אותו לרכוב / וללוד / ולשוח • בהיותו בן  
ארבע עשרה שנה נחנו לו למורים ארבעה זקנים יודעי מדע  
ומישרי לבת • האחד למד אותו לקסוס קסם / והוא עבודת  
להיהם ואיזה דברים טבעיים הנעשים על דרך הטבע / והקוסמים  
האלה סלפו גם עיני ההמון ויסקרו לאמור / כי יש להם ברית  
עם מלאכי שמים ורוחות זרות • הקוסמים האלה הבידו גם  
למלך את משפטו ודתו כי כן אזה צֶאֱרָא־שֶׁעֶר מחוקקם אשר  
נתן להם תורות וחקים • השני למד את הנער לאהוב  
האמת ולבל דבר שקר ומנסה אותו תמיד במרמה ובתחבולות  
לראות אם יבזבז ויסקר • השלישי למד אותו להמנע מתענוב  
ומשמחה נכריה אשר המה פחים ורשת לרגלי איש : ויורהו  
לכבד את יצרו למען יהיה מלך נאמן ושופט נדק • הרביעי  
הדריך אותו להתחזק ולהתאמן מלהיות לבן חיל לשחוק וללעוג  
לכל מעשי בני האדם ותחבולותם ולבטוח באלהים • החינוך  
הזה היה טוב מאד ובכל זאת לא היה בו מועיל / וכל העמל  
והעורר הזה לחנך את הנער ולהדריכו בדרכי ישר היה לשוא /  
כי מה יועילו דברי פה וניב שפתים אם אין מעשה ? מוריו  
למדוהו להתרחק מן התענוב וההוללות / ובכל אשר יפנה ראה  
חפצים וחמדות / תענוגות בני אדם לבלי חוק / אשר התנו  
אותו ויעו את לבו מן הדרך הטוב : מוריו הורוהו לאכול  
ולשחות די שבעו / לחונן כל איש בהוכירו כי כעבד כבן המלך /  
שניהם לקבד יובלן ולעפר ישובו / ואין יתרון למלך כי אם  
בהיותו



בהיותו נקי וישר / ונמשקה אביו אשר עשה יוס יוס ראה  
 מעשים טובות כלם ווללים / וסובאים וממלאים את בענם עד  
 אשר הקיאו את אשר אכלו ; גם היו תמיד עבדים ומשרתים  
 סביבו אשר סרו ל משמעתו ויעשו את כל אשר צוה ויחנפו אותו /  
 וזה השחיתו את דרכיו / וורע האמת אשר זרעו מוריו בלבו  
 בהפך לתבואת שקר ויולד בלבו גאווה וגאון ואכזריות . אף כי  
 היתה ממסלת המלך בלי חוק ובלי גדר לא עשה דבר עד כי  
 יעוץ יעץ עם שבע זעזיו אשר היו לו והמה היו מביני מדע  
 ומשיבי משפט . בעורא נמצא גם כן כי הלך לירושלים על פי  
 ארתחשסתא (ארטאקסערעט) ויעזיו / גם אחשורוש התיעץ  
 תמיד עם יעזיו ואנשי סודו / מלך פרס הוכיח פעמים רבים  
 צין דין לדון וישפט את העם אם היו דברי ריבות ביניהם /  
 ולמען ישפט בצדק ובמישור למד בנעוריו מן הקוסמים את  
 דבר המשפט ודמי המדינה . אכן כאשר לא היה ציד המלך  
 לשפוט את כל עמו באשר היו רבים / היו בארץ שופטים נדיקים  
 ונאמנים והמה הוציאו לאמת משפט / ואם היה בהם איש רשע  
 אשר לקח שוחד ויעה משפט / הושם לו גמולו בראשו והומת .  
 תחת ממסלת קאמביזעס היה שופט בעל מרמה אשר לא הלך  
 במעגלי יושר ויקח שוחד / ויצו קאמביזעס להרוג אותו בלי חמלה  
 ואחרי כן צוה לשפוט את עורו ולכסה בה את הכסא אשר היה  
 רביל לשבת עליו בנו אשר היה שופט גם הוא / למען יזכור  
 תמיד את עונש אביו ולא ילך בדרכיו . נער ורך שנים לא  
 הושם לשפוט כי לא האמינו בו ולא בטחו על דברו / כי ידעו  
 את עשתונות ורעיוני הבחורות אשר תשים לתענוג ולאולה  
 פעמיה / והאמת והישר קל בעיניה : על כן היה לחק בארץ  
 אשר לא יבחר איש לשפוט אם לא כן חמישים שנה הוא . בפרס  
 ובמדינה היה כל איש שורר בביתו כמלך . אם חטא העבד  
 והכהו אדוניו / ואם היה אכזרי המיתוהו והוא היה נקי . אם היה  
 לאיש משפט מות לא הומת עד כי נקרו וחפשו אחרי כל מעשיו  
 אשר עשה כל ימי חייו / וישקלו במאזני צדק את כל הרע  
 והטוב אשר עשה וברבות מעשיו הטובים לא הומת . תחת  
 ממסלת דריוש (דאריוס) היה שופט אשר הטא אחרי הנצט  
 ויצו דריוש להמיתו והיה כהוציאם אותו אל שער העיר לעשות  
 את

( קיח )

את מאות המלך ויזכור דריוש את כל הטובה אשר עשה לו  
ולאָרנו, ויחמול עליו ויכתבהו לחיים ויתן לו את נפשו לשלל ולא  
הסגירו ביד המות \* אם האשים איש את אחיו או העיד צו על  
חטא ופסע אשר עשה / נתנו השופטים עת וזמן לאיש אשר  
הוא שם לטבר נפשו מחטאו ולמחות הפסע ואם ראו השופטים  
כי הוא נקי ענשו את האיש אשר האשים אותו כמשפט \* איש  
דובר שקר ומכזב היה שנוא ובוזי מאד בכל הארץ / גם איש  
אשר לזה תמיד היה לחרפה ולקלס / כי על דבר אשר נסה  
תמיד היה עלל ולא עבר את עבודתו וזנאו העם לשלל ולא  
היה לו שקר וכחש ויחטא את נפשו \* מדינת פרס הייתה נחלקת  
למאה ושבע ועשרים כקידות (סעאדאטאטערייען) והמה  
אשר נכתבו במגילת אסתר / ושם נקראות מדינות \* ועל  
כל מדינה ומדינה היה שר הנקרא זאַטראַפּ ולו היו שלשה  
יועצים אשר התבוננו את מעשיו ויחקרו אחריו  
והגידו למלך את אשר עשה אם טוב ואם רע \* גם היה נימוס  
בפרס אשר בכל יום ויום שם עבד מעבדי המלך ויגדלו  
משנתו ויקרא לו לאמור : קום אדוני ועשה את אשר צוה לך  
אראםמאדעס \*\* ) אשר הושיבך על כסא המלכות \* המלך  
נָסַע בכל שנה ושנה במדינותיו לראות בעיניו ולשמע  
באזניו את כל אשר נעשה \* עיני המלך היו משוטטות תמיד  
על כל אשר נעשה / על דבר המלחמה על המשפט ועל  
המסחר אשר המה משטטות המדינה \* ויותר מאלה התבונן  
המלך גם בדברים קטני הערך ושם עינו עליהם : המלך  
דאָן

\*) הנה"ק יותר המוקדקים שמו שם הם מדינה / מדין / אמנם לפי  
הספרא היה שם דון (ריבון) ומהם הם מדינה על משקל מדינה \*  
משם רוב \* וקראו למלכה אחת או ארץ אחת מיוחדת בשם מדינה  
על דבר הדין והשם שם לה מיוחדת יותר הארצות / ויכול להיות שנתמלכה  
אחת אשר בשמה מיוחדת מיוחדת ולפרדות בדיקות (פראדוואן) דא ישרי איהו  
באמרו ירושליקטאן האט) וקרא כל מחות ומסות מדינה \* וכמה יוצקו דברי  
הכתוב במגילת אסתר בואה ועשרים ושבע מדינה \*  
דברי המאספים

\*\*) כן צנו את האלהים עושה גדולות ומשול בכל \*

דאג לזניני ויומי העיר / ויעמוד לכלול את הדרכים ולכנות  
 אותם לננות גשרים ודירים (דעוואע) / גם עבודת האדמה  
 היתה מנחת בניו באשר היא מוטען ועושר הארץ / וענוש  
 ענש את האביר אשר היה עזל ולא עבד את אדמתו / למען  
 ידע המלך מהרה את כל אשר בעשה המצא המלך כורש את  
 הבי דאר (ריא פאטטען) ועל ידם קבל כל ספריו בעת קרר  
 מאד כאשר עודנו היום • לפנים לא היה הבי דאר רק למלך  
 עד שנת 1576 למספר העמים / ומעת הזאת והלאה נעשו  
 להועלת כל איש ואיש • עושר המלך וקקבו במדינת פרס לא  
 נמצא עוד על פני כל האדמה • היכלו וכלי ביתו וגנו ומאכל  
 שלחנו ויקר נגדיו כלם העידו על עשרו / אזהרות המלך היו  
 נחבאים מתחת לארץ והמקום אשר החבאו שמה נקרא גאצא •  
 המטבע הוקרה בארץ היתה הוצריקוס (אדרכמון  
 בלשון התלמוד) והיא היתה של זהב • אם נתן המלך מתן  
 לאיש / לא נתן לו כסף וזהב רק שדות ומדינות כאשר נראה  
 בארתחשטחא (ארטאקטערטיט) אשר נתן למעדרבים •  
 שאקלעם שר צבא יוני ארבע ערים • אנשי פרס היו נתינות  
 מלכותם אנשי חיל וגבורים ושמש הלך בכל הארץ / כי  
 החינוך וגידול הנערים כאשר בנר אמרנו היה טוב מאד •  
 כל הנערים אשר היו בריאים וחזקים נלקחו לאנשי מלחמה כעני  
 כעשיר / למלך היו עשר אלפים איש למשמרת נפשם והמה היו  
 חזקי נפש וזווי מות / גם לא נמצא בכל הארץ חרבות טובות  
 בחרבות פרס • זימי כורש היתה ידיעת טכסימי המלחמה  
 (ריא קריגעשקונסט) באזה / אכן אחרי כן התמעטה יוס  
 יוס / כי אנשי פרס היו לאנשים ולא היו עוד מורי חיים  
 וקולעי אבן כנראשונה • חכמת הבנין פרהה מאד בפרס ובכל  
 אסיה כאשר העידו כופרי העיתים כלם ויהללו וישבחו את  
 הבנינים הגדולים אשר היו בנבל / בוארדעם ובמקומות אחרות /  
 אכן כל הבנינים האלה הקבאו בנדלם / נכסף וזוכה אשר היו  
 מזופים בו / אך בסדר הבנין ובדברים אשר יוררר להם ידיעה  
 רחבה קטנו / ויגדלו מהם היונים • חכמת הומר והבנין גדלו  
 גם המה בפרס / כי כאשר היו אובדי התענוג והשעחה עמלו  
 תמיד להמציא חדשות וגפלאות ועל הדבר הזה היו להם משוררים  
 ונוגנים



ונוגנים יקרים ונפלאים • חכמת הרפואה נולדה במלחמת  
 טראַיָא / כי כאשר חלו רבים במלחמה הזאת עמלו בני האדם  
 למצוא זרי ומוזר למען רפאות נפש • עסקולאפוס עשה  
 לו שם בימים ההם וכאשר הוא הרופא הראשון אשר נודע  
 בארץ עשו אותו היונים לאב ולאלהי הרפואה ; אכן בכל זאת  
 לא ידע עסקולאפוס רק מעט מועיר כי לא ידע רק איזה  
 עשנים ובהם ריפא חבורות ופלעים ומשאר החליים עוד לא  
 ידע מאומה • אחריו בא היפאקראטעס איש יוני ושמו נודע  
 בשערים והוא היה איש חיל / למא לדעת וחוקר ומתבונן כל  
 מעשה הטבע ופעולותיה ויקצור קציר רב בזה חקירתו •  
 ואף כי נמא עד עתה עוד דברים רבים בהנה ורופאים חדשים  
 הוסיפו על דבריו בכל חלקי וענפי הידיעה / בכל זאת עודנו  
 יקר בעיני כל איש / וכל אדם אשר ישתוקק לדעת חכמת  
 הרפואה ויתמיד את נפשו על פתחי הידיעה הזאת יקרא את  
 ספרי היפאקראטעס וישנן את דבריו בלבו היטב • הדבר אשר  
 גדל בה היפאקראטעס ויתנשא על כל אנשי דורו היו האותות  
 העוזים והסימנים (סימאטיק) אשר נתן לכל מחלה ונגע •  
 ספרי היפאקראטעס נודע כנר בימים ההם בכל הארץ וגם  
 בפרס ומדי שמרו את דבריו ויעשו את כל אשר צוה אם נחלה  
 איש • בכל אלה לא ידעו לפניו רק המעט מאשר אהנו  
 יודעים עתה / וחכמת הרפואה עתה נשגבה ולה יתרון גדול  
 מבראשונה / כי בימים ההם לא ידעו מחכמת הניתוח רק את  
 אשר יראה בעינים ולא ידעו עוד תועלת חלקי האדם / הרפואות  
 והסממנים לא היו רק מנין הצומח כי כח ותועלת מין הדומם  
 נעלמה ממנו / גם חכמת הטבע אשר היא לעזר ולמשען  
 גדול לרופאי דורינו היתה בימים ההם קצוצה דברים אליים  
 וחלומות אשר המה ללעג ולקלס לכל שומע אותם • וחכמת  
 הכעמיא (דיא טיידעקונסט) גם היא קטנה מאד • והמעט  
 אשר נודע ממנה / עמנו הנוהגים והחרשומים בסתר לבם /  
 למען סלק עיני ההמון ולכזב כי הדברים הטבעיים אשר עשו  
 המה נסים ופלאים • חכמת מהלך הכוכבים נמאצת בנבל /  
 ובחכמה הזאת גדלו על כל בויי הארץ על דבר אשר נבנתה  
 העיר בערבה גדולה והאוויר במדינה הזאת בהיר ועז • גם  
 על



( קרב )

לכד יראו באלה ואיש הניזון לא ידע מהם מאומה / אכן זה  
דבר חיוני : כל היום בשדה האוילת הזה מחשבותיהם ישועו  
זה תמיד רעיון לבם והיה בהפחדם תמיד יחשבו לראות את  
ילדי עשתונותם אף כי אינם . הלא ידעת ידידי הקורא כי  
יוכל כל איש לזייר לו ולדמות בנפשו את כל אשר יחפוץ אש  
גם הדבר איננו לפניו / וכנה ידמו הפתים האלה בריה צרולי  
תרנגול ובראש סוס וכנפיים כאשר חשבו לפנים הגוים העוורים  
ויהשבו לראות אנשים אשר מתו כבר אף כי הדבר בלתי  
אפשרי . גם הכישוף הוא בכלות גדולה / מי האיש החכם  
והנאמן אשר ראה קוסם ומכשף ? כבר באו אנשים אשר  
צתרמיות ובמרהוה אמרו כי קוסמים המה / אכן לסוף נמלא  
תמיד כי מעשיהם הבל / והרמיה נגלתה ויעשו מעשיהם כי  
אזו להטעות את האדם ולעקש דרכיו / על הדבר הזה כתוב  
צחורה להרוג כל קושם ומעונן על כי הבל ותוהו כל מעשיהם /  
ובתרמיתם ובתחבולות לבם יוכלו בקל להסית את בני האדם  
ולהטעם מן הדרך הטוב . מי האיש אשר יוכל להאמין כי יירא  
הרוח או השד מדברי המכשף אשר יאכףף ויהנה בסתר ויעשה  
מהר את כל אשר יזוה עליו ? גם בזה נראה כי שקר ורמיה  
כל מעשיהם כי כל דבריהם עקשים ולשון עלגים לשונם אשר  
ישביעו בו הרהות וזה למען לא יבין איש את הכסלות כי בזה  
המה מכסים את מעשיהם בחושך ואופל : סוף הדברים  
כל אלה הבל / ואיש חכם יחשוד בנפשו מהלך בנתיב הזה  
ולאיש יהודי הוא חטא ופסע להאמין באלה כי יכזב בה' ויאשים  
את נפשו / ה' הדליק בנו נר התבונה ויאיל עלינו שכל ודעת  
צחורתו התמימה המה יכוננו ויורו לנו את הדרך אשר נלך  
בו / בשבילם נאעד ומן דבריהם לא נשור ימין ושמאל כי המה  
לכד אחת וכל השאר אין בו מועיל . כאשר התחילו בני האדם  
לחשוב ולהתבונן את נפשם ואת נפש כל חיה אשר סביבותם  
ואת כל מעשה התבל ויבינו כי לא יוכל היות כי נבראתה  
הארץ וכל אשר עליה במקרה בלתי מחשבה ודעה / ובאשר  
התברר אלם כי יש לעולם בורא לא ידעו עוד מי הוא הבורא  
החזק והאדיר אשר בתקפו ובגבורתו עשה את כל אלה .  
ויהי בראותם את השמש בגובה ורחבה ואת הירח יקר הולך  
ויחשבו



ויחשבו לאלהים ולנוראי התבל / אחרי כן עשו גם הכוזבים  
 וכל זבא השמים לאלהים ויתפללו להם צעת זרעם / ובהיותם  
 סכלים ואוילים חשבו לעשות טובה לאלהיהם בזבחם וזבחתם  
 להם ובהקטיר להם קטורת ולא התזונו כי לא יוכל ה' להיות  
 בשמי ובהיותו רוחני איך יוכל לחפץ זבח ומנחה / ככה סכלו  
 ויהבלו תמיד כל גויי הארץ / גם פרס ומדי הלכו בשביל  
 העקוב הזה ושתחוו לשמש ולירח, והשמש היתה האלהים העליון  
 ונקראת אלם מישראל. אחרי כן הקדישו גם את האש  
 ויתפללו לו לפני הקריבם את קרבנותיהם ויהי להם אש  
 קודש והשרטומים שמרו אותו ויחדשו אותו תמיד בשמן אשר  
 נסכו עליו ויאמרו כי מן השמים הוא / והמון העם האמין  
 בזה / גם זער האש הזה תמיד ולא ככה. אחרי אלה כבדו  
 גם המים / האדמה והרוח ויעשו לאלהים / להפארוען  
 היו עוד שני אילים אראם וסדעם וארימאניוס. הראשון  
 היה מקור ומעין כל הטוב והשני מקור  
 הרע. אראם סעטר מחוקקם בקש להטיב את אמונתם  
 ולהדריכם בדרך ישר ויאמר כי יש אלהים רם וגשא על  
 כל אלהיהם הנשארים והוא אלהי האור וכאשר לא אנה להפיץ  
 בלבם ורע שקר ויאמר כי האל הרם הזה הוא אל טוב וממנו  
 לא יבוא רע רק יש שני מלאכים תחת ממשלתו ואמה שונים  
 מאד. האחד הוא בעל חסד / מלא חמלה וחנינה מבקש  
 טוב בני האדם ואשרם. והשני הוא בעל קנאה ותחבולות /  
 גובר ונוקם / יודף בני האדם בלי חשון / וממנו כל השוד והרע  
 אשר יעבור בארץ וכל התוהו והאנחה אשר במשכנות בני  
 האדם ושני המלאכים האלה לוחמים תמיד איש עם אחיו /  
 והמלחמה הוזה תהיה עד סוף הימים כאשר אמר אראם סעטר.  
 גם הניד להם מהשארית הנפש ומשגור ועונש / והיה  
 באחרית הימים / כאשר אמר אראם סעטר / יגרש ה' את  
 המלאך הרע ושלח אותו המדברה עם כל חילו, שמה בחושך  
 ואופל יבלה ימיו ונצטו ונמסכד כגמול ידיו. והמלאך הטוב  
 ישיב ה' בארץ עדן והיתה אור ונונה כציצו וכרי מעשיו  
 יאכל / ואף כי שקר והבל רב בכל הדברים האלה בכל זאת  
 האמונה הוזה טובה מאד מאמונתם הראשונה. הפרתמים

## ( קבד )

(ד"א פארזען) לא זאגן לאלהים צהיכל או צמשכן כי אם  
צהרים וצנצנות / כי אמרו חרפה ובוז הוא לאלהים להקריב  
לו צבית זר וקטן / צמקום מוגדר מרוממות כי צנודו מלא כל  
הארץ • החרטומים לבד ידעו את כל דת האמונה וחקי ונימוסי  
הקרבנות והמון העם לא ידע מאומה / מכל דבר קטון וגדול  
אשר יקשה צעיניהם שאלו לחרטומים והמה למדוס את אשר  
יעשו ועל זה היו מכובדים מאד • גם המלך למד אלס כאשר  
בבד אמרנו משפטי ודתי המדינה / ולא היה ריב ומדון  
ומשפט בין שני אנשים אשר לא הועלו עליו המה וישאלו את  
פיהם / סוף הדבר החרטומים והכוזמים האלה היו / כאשר  
היה לפנים בכל הארץ / החכמים הכוהנים הנביאים החוקרים  
והפילוסופים והכל על ידם נעשה • צפרם וכל ארץ הקדם  
לא חנעו את מתיאם כאשר עשו המצריים / גם לא שרפוס  
כאשר עשו הרומיים כי אם קברוס כאשר אנחנו עושים היום •

השאר בדפים הבאים •

## מכתבים שונים

### המערה בעין גדי

שמעו צני! הקשיבו אמרי / אספרה צבורת איש וגדולתו /  
לא צבורת מלחמה וגדולת עשר וצנוד / כי צבורתו  
עלי יצרו / וגדולת נפשו הנפלאה • כענן שמים מריק צרכת  
ה' / על חלקת רשע כצדיק / כן איש מאריך אף ורב חסד /  
וכאור חוק לא יירא כי ירעס היס / כי יהמו גליו מצביצ /  
כן איש יקר רוח / מחזיק צחמו / כל ימוט / כי יאספוסו  
משברי מות / לא ישמע חלקלקות / ולא יקשיב כי ידברו  
אזהביו / להנקס מאויביו • כי נדקתו לצנוד תמיד / אליה  
עיניו

( קבה )

עֵינֵינוּ יֵצִינוּ / וְלֹכֵל אֲשֶׁר תַּעֲנוּ יֶלֶךְ / רֵק בֶּה חֲפָנוּ / וְאַלִּיה  
תִּשְׁקָתוֹ • וְהִיא גַם הִיא לֹא תִמּוֹשׁ מִמֶּהֱבִיהָ / גַּם כִּי יִלְכּוּנֶנּוּ  
וְנָדָה / עֲשׂוֹק וְרִצּוֹן / וְאִין עֲזוּר • כֵּן הִלֵּכָה עִם דָּוִד בְּנִדְחָו  
מִכֵּנִי שֶׁאֹרֶל וִילָךְ תּוֹעֵה בְּמִדְבָּר / כִּשֶׁה נִעְזָב / וְכִלְפֹּר נֹדֵד /  
בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִלְדוֹת / בְּמַעֲרָה בַּעֲיֵין גְּדִי / לִסְכָּתָר מִחֲמַת הַרֹדֶף  
הַמִּבְקֵשׁ נִכְסָו לִקְחַת • שֶׁסִּי יִשְׁנו בְּמַעֲרָה / בְּמִקּוֹס לִיָּה וְשִׁמָּה  
מִעוֹן תִּנִּין וְחַיִּית / אֱלֹהֵי מֹדֵה וְאַלֵּה מֹדֵה • לֹא שָׁכַן בֶּה אִישׁ  
אֹהֶב יָמִים לְרֵאוֹת עֹנֵב / כִּי לֹא הוֹפִיעָה בֶּה נִהַרָה / אֹרֶשׁ שִׁמָּה  
מִשִּׁמָּה לֵב / זֶר וְחוֹשֶׁךְ וְלִמּוֹת יֵלִין בֶּה • לֹא יִשְׁמַע קוֹל שִׁמָּה /  
כִּי אִם לַעֲקֵת טוֹרֵפִי טֶרֶף • וְעַתָּה כִּי לָרֶה קְרוֹבָה / וְאִין מִפְּלֵט /  
שִׁמָּה דוֹד בֶּה / כְּמִשּׁוֹס חֲסָן בְּחֹדֶר כִּלְתּוֹ • יֵשׁ שִׁמָּה בַּעֲיֵט  
וְרַפֵּס / כְּמֶלֶךְ עַל כֶּסֶף מִלְכוּתוֹ / וְעִמּוֹ חֲנוּ מִסְבִּיבֵלֹד • לְמִזְאוֹ  
מִרְגּוֹעַ / כִּי עֵיפִים הָיוּ מִכָּל הַתְּלָאוֹת אֲשֶׁר מִנְּאוֹס • נִקְטָה  
נִכְסָס בְּחִיִּים / וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אֲחִיו / הִבֵּה לָנוּ וְנִסְתִּיהוּ  
בְּשָׂאוֹל / לְהִנָּקֵס עַל כָּל הָרַעָה אֲשֶׁר בְּמִלְנוּ ; לָנוּ וְנוֹכַחַה עִמּוֹ /  
מִדּוֹעַ הוּא בּוֹשֵׁשׁ לְהִלָּחֵס ? הֲלֹא גִבֹּר וְהִלָּחִית גַּם תִּמּוֹל גַּם  
שְׁלִשּׁוֹס / וְיִדְּיִנו חֹקֶה מֵאֵל / וְלִמָּה נִלָּךְ תּוֹעֵה בְּמִדְבָּר / בְּרַעֲב  
וּבְנִמָּא וּבְחֹסֶר כֹּל ? כִּשְׂיֵנו וְעִפְיֵנו וְכָל כְּרוֹשִׁינוּ יִהְיֶה לָנוּ לְשָׂאוֹל  
וְלַעֲמֹו ? וְהִי כְּדִנְרָס אִישׁ אֶל רַעֲבֹו זֶה בִּכֵּה זֶה בִּכֵּה / וְיִשָּׁס  
יִשְׁבַּעֲם בֶּן הַכְּמוֹנִי פִּנְיוֹ אֶל דָּוִד / וַיַּעַן וַיֹּאמֶר / אֲרוּנִי דוֹד !  
הֲלֹא יָדַעְתָּ כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשִׂיתִי / מֵאִזְּ הַיִּיתִי עִמָּךְ לִקְחַת  
אֶת עֲרֵלוֹת הַפְּלִשְׁתִּים • רוּחִי נִאֲמָנָה לָךְ / הִשְׁכַּלְתָּ בְּכָל אֲשֶׁר  
יַעֲשֶׂיתִךְ / כִּי לֹא מִהֲרַתִּי עֲשׂוֹת דְּבַר / בָּל יִדְעָתִי אַחֲרִיתוֹ •  
לֹא יִשְׂרוּ בַּעֲיֵנִי מַעֲשֵׂי הַנַּעֲרִים / אֲשֶׁר כְּמַעַט חֲרָה אִפְסֵי / קָמוּ  
לַעֲרֹךְ מַעֲרַכַת מִלְחָמָה / בָּל יִדְעוּ בָל יִצְיִנו אַחֲרִית מַעֲשֵׂיהֶם •  
אֵף לֹא יִשְׂרוּ בַּעֲיֵנִי דְרִכֵּיךְ הַיּוֹם / לֹא נִכּוֹן לְאִישׁ גִּבּוֹר חֵיל כְּמוֹךְ  
הַיּוֹמִי מִתְעַלָּל / יוֹשֵׁב רַפֵּה יָדִים וּפִיק בְּרֵךְ • וְלִמָּה תִירָא וְחַתָּה /  
וְתִרְוֹן כְּאִלֵּה מְקוֹל יָד — מִה נִהַפְכָת ! אִנֶּה הֵלֶךְ רוּחַךְ ! הֲלֹא  
אֶתֶּה אֲמַרְתָּ גַם אֶת הָאָרֶץ גַּם אֶת הָרֹבֶב הִכָּה עֲבָדְךָ / וְהִוִּיָּה  
הַפְּלִשְׁתִּי הָעֵרֵל הַזֶּה כְּאַחַד מֵהֶם ? הֲלֹא אֶתֶּה אֲמַרְתָּ אֵל  
יִפּוֹל לֵב אָדָם עָלָיו / עֲבֹדְךָ יֶלֶךְ וְנִלָּחֵם עִם הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה ?  
הֲלֹא אֶתֶּה הִכִּיתָ אֶת הָאִישׁ הַבְּנִיָּים / אֶתֶּה לְבָדְךָ / בְּאֵפֶן אֲשֶׁר בִּידְךָ /  
וְעַתָּה חֲרָב וְחַיִּית כְּדוֹן וְרַמַח / וְאִנֶּשִׁי חֵיל מִסְבִּיב לָךְ / וּמוֹרֵךְ  
בְּלִגְבֶּךָ

שָׁכַן כִּי אִם  
לְהַקְרִיב  
זֶה מֵאֵל כָּל  
הַקְּרִיבִים  
קָטָן וְגָדוֹל  
שֶׁסִּי אֶת אֲשֶׁר  
אֲלֵלָם כֹּאשֶׁר  
רִיב וּמִדּוֹן  
וְיִשְׁאָלוּ אֶת  
יְיָ / כֹּאשֶׁר  
הַחֹקֵקִים  
אֶת הַקִּדְּסִים  
לֹא שִׁרְפוּ  
יֵם הַיּוֹם •

וּבְדִלְתָּו /  
כִּי בְּנִדְחָו  
מִרְיָק גִּבְרִית  
וְרֵב חֲסָד /  
מִסְבִּיב •  
כִּי יִפְסְחוּ  
יֵם כִּי יִדְּחוּ  
יֵם / אֱלִיָּה  
עֵינֵינוּ



( קבו )

בלנבך / ונפסך דאבה ! — מי שאל ומי מחנכו ? הבית  
בחנית אשר בידו של מאות חלל בפעם אחת / גם יכול מוכל  
לבן קיש ואנשו החלושים / ומי יתן וקדע מה לאמה נפשי לרם  
אויבך / מה בלחה ונכספה לנח ולעשות חיל / תשמה בראותך  
כלנו בזרוע מושעת . יש לאל ידינו / לא בירא / אל ימלט איש  
מכל רודפינו / גם אמן גם בקר לא יחיה / לא תשאר פרסה .

ויאמר אליעזר בן דודי בן אחוחי / זכור נא בן ישי ! יוש  
עמדי עמדך בקרב / בארפי מערכת הפלשתיים /  
ברדפי אחריהם / וחרי אחוזה בידו / לא חמדתי שלל /  
ולא עמדתי על בלעם / כי עברתי מקצה אל קצה לכרות שמם  
ולאבדם / ואך אותם עד בלתי נשאר מהם שריד וכלית /  
כנחי או כחי עתה . שאל יהיה כאחד מהם / וחילו כחלליהם .

גם שמה בן איא הררי / נא את קולו ויאמר / הלא תלנינה  
עור באוניך שירי הבתולות במחולות / לתמור : הבה  
שאל באלפיו ודוד ברבבותיו . מה תרצה שמחתן ומוש  
לבן בראותך כי גבר איש נקי / נרדף חנם / וך מעון ופסע .  
כלם יאלו כסיר לקראתך / יעו שחם לעול מלכותך / ויהוצוך  
וישחחו לך ארצה / ויתנו כתר מלוכה על ראשך . בעת בנו /  
כי נעבדך . לא נסור ממך כל עוד נשמה באפיו . בנרות  
ישראל מפני הפלשתיים / נשארתי בדה עדשים / ואך אותם  
מכת הרב / השכות שחת כל דברינו מאז / כל המעשים  
אשר עשינו להראותך את בחינו ואת ידינו החזקה . וכאשר  
חינו במלודה / ותאמר / בני ישקני מים מבאר בית לחם  
אשר בשער ! ואנחנו קמנו / שמנו נפשנו בנפיו / ונבקע  
במחנה פלשתיים לשאוב מים מאר בית לחם אשר בשער /  
אף כי נשים נפשנו בנפיו / להביא לך דם אויבנו / נפש  
רודף / המבקש נפשך / ולכרות את שמו / חוזה אל תעמוד .  
הנה חרבי שלמה בירי / ולא תשוב ריקם הסערה . חניי אשכיר  
מדם אויב / ונבלתו לחיתו ארץ אשליך / ושללס חרם יהיה .  
ויען בניהו בן יהוידע בן איש חי רב פעלים מקבאל  
ויאמר : ומי יתן ואשה לאלה שלמה הנבזרים אשר  
הרבו לעשות חיל רב / ואם מעט ימי / ומעט במספר יתנו /

( קבו )

אך שני אריאל מואב הכרתי / וארי ציוס שלב / ואיש מזרי  
בעל חמש באמה / בחזית אשר בידו / ורועי נחושה / וחזרי  
קאל בשר / עיני לבחור תלפיונה — עד מתי יהיה זה  
לנו למוקש / עד מתי נמוס לבד העם / ולמה יקל כבודנו  
בשערים / כי יאמרו : רכי לבד הם / נס דוד גם אנשיו / סר  
כחם מהם • נחבאים הם כנגדים / שודדי לילה / כי ייראו  
מאור השמש כי יורח / וכבודנו בקלון ימירו • לנו ונלכח /  
ה' אתנו / ואויבך בחליר יכלו • היום יודע בשלמי הרעה /  
הלנו או לזרינו ?

ויען אביתר הכהן ויאמר : שמע נא עמל אויבך /  
בנוריק השלמים אתך / כי לדקו כלם / אחת נפיהם  
ואין בקרבם רמיה / ולמה זה נלך טובצ במדבר הגדול  
והנורא / ונשב פה במערה / במעון חנין ועקרב ? הלא  
ידעת כי המית שאלו ציוס אחד שמונים וחמשה איש נשאי אסוד  
זד • ואת נוב עיר הכהנים הכה לפי חרצ מאיש ועד אשה /  
מעולל ועד יונק / ואור וחמור וסה לפי חרצ • וכל זאת  
בשנאתו אויבך • וזכור דברך כאשר דברת לאמר : אנכי  
סבותי בבל נפש בית אביך / ועתה קול דמי בית אבי לוועקים  
אליך מן האדמה ; קום ! מלא ידיך היום / ונקים נקמת דם  
עבדי ה' השפוך • ה' ירא וישפוט / וישם דמו בראשו • משיח  
ה' אתה / ובחירו אשר בחר בו למלך על ישראל / קום  
והושע עמו ועבדיו הכהנים • וה' אליהך אמר לך : אתה  
תרעדה את עמי את ישראל / ואתה תהירה נגיד  
ער עמי ישראל !

ויהי בדברו / ויבוא אחד מאנשי דוד אשר שט במדבר לרגל /  
ויבוא ויאמר / הדד ! הדד ! כי "נשבה אויב" •  
הנה הוא בידנו / שאל לקראתיו • קומו הללחה נא ! חילו  
פנה ללכת דרך הסלע / ואך הוא לבדו נשאר מאחריהם •  
הנה הוא הולך ונא לפתח המערה לפונה / קומו ונפגשכו •  
וישא כל העם את קולם : הנה היום שקוינהו ! החזיקו  
חרצ וחנית כדון ורמח ! הנה היום אשר אמר ה' אליך הגדה  
אנכי נתן את אויבך בידך ! — ונחמת אפס קמו איש  
מתחיתו / לרוץ לקראתו •

( קבה )

וְדוֹד קם מִתַּחְתּוֹ / וַיַּעֲמֹד נִשְׁעַן עַל־חֲרָבוֹ / וּבְעֵינָיו  
מִפִּיקוֹת כְּדִיבָה / מִלְּאִים חֲדוֹת יְשׁוּעָה וּמִזְלָלוֹת  
הַדָּקָה / מִשּׁוֹם לִב־יִשְׂרָאֵל הַשֹּׁמֵחַ בַּעֲשׂוֹתוֹ חֶסֶד וְהַאֲרִיךְ אִפּוֹ  
לְאִישׁ אֹיֵב וּמִתְנַקֵּס / פָּנָה אֶל גְּבוּרָיו / וַיִּבֶט הֵנָּה וְהֵנָּה /  
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם / עֲמְדוּ נָא / אֲחִי ! מִבְּקָשִׁי טוֹבִי ! עֲמְדוּ /  
וְשִׁמְעוּ ! וַיַּעֲמְדוּ • וַיַּעֲנֶה וַיֹּאמֶר / אֲנָשִׁים נְאֻמִּים אֲתֶם לִי /  
גַם מִתְּמוֹל גַּם מִשְׁלָשׁוֹם • עַד הֵנָּה לֹא סָרְתֶם מִדְּבָרִי /  
שִׁמְעַתֶּם כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתֶם / ה' יִשְׁלַם מִשְׁכֻּרְתְּכֶם ! שִׁמְעוּ  
נָא לְדִבְרֵי גַם עִתָּה / וְתָנוּ לִי אִישׁ אֶת חֲרָבוֹ / וְשָׂנוּ אִישׁ  
תַּחְתּוֹ • לֹא לָכֶם לְהִנָּקֵס מִשְׁאוּל / לִי הַדָּבָר / כִּי אֹיְבִי הוּא /  
וְאֶךְ נִפְשִׁי זָדָה לִקְחַת • וַיָּתְנוּ אִישׁ אֶת חֲרָבוֹ / וַיִּשְׂנוּ תַּחְתָּם •  
וְדוֹד הֵלֵךְ צְפוּנָה / וַיֵּרָא וְהֵנָּה שְׂאוֹל לְבָדוּ נָא הַמַּעֲרָה /  
לְהַסֵּךְ אֶת רַגְלָיו • הוּא לֹא רָאָה אֶת דּוֹד / וְדוֹד רָאָהוּ / גַם  
שִׁמְעָהוּ מִדְּבַר וַאֲזָמַר בַּחֲרוֹן אִפּוֹ • וַיֹּמַי יִתֵּן וַיִּמְלֹא אֲנִשִּׁי  
אֶת דּוֹד / וְנִתְחִי אֶת פָּגְרוֹ לַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם / וּלְחִית הַשָּׂדֶה •  
אֵנֶה הֵלֵךְ ? וְאֵנֶה מִשְׁכְּנוֹ ? הֲלֹא אָמְרוּ כִּי פֹה בְּמִדְבַר  
מִחֲנֵהוּ • מִי יִתֵּן וְאִמְלֹאֵהוּ ! — וַיֹּמַי הָאִישׁ אֲשֶׁר יִמְלֹא אֶת  
אֹיְבָיו מִשְׁלֵם לוֹ רַעַת תַּחַת טוֹבָה / וַיִּגְרַשְׁהוּ מִבֵּית אָבִיו /  
מֵאֶתֶּת נְעוּרָיו / רוֹדֵף אַחֲרָיו לִקְחַת נַפְשׁוֹ חֲסֵם • הֲכִי לֹא  
יֵשִׁיב לוֹ גִּמְלוֹ בְּרָאשׁוֹ כִּי יִפְגַּעֵהוּ ? יִחֻקְהוּ בַּעֲרָפוֹ / יִרְמַסְהוּ  
לְאַרֶץ / וַיִּסְסַעֵהוּ כִּשְׁשַׁע הַגִּדִי ; יִשְׂמַח לְרֹאשׁוֹ מִתְּבוּסָם  
בָּדָמוֹ / וּכְלָבִים יִשְׁחָצוּ מַעֲיוֹ • וּפְגָרוֹ לְחַרְפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם •  
אֶךְ דּוֹד בְּבוֹל לְדַקְתּוֹ / יוֹשֵׁר לִבּוֹ / וְעוֹבֵד נַפְשׁוֹ / נָגַשׁ  
לְאֵת אֱלֹוֵי — וַיִּכְרוֹת כִּנְף מַעֲלֵיו • —

י - ר - ע

לְפִתְרוֹן הַחֲדָה

בְּמֵאקָף לַחֲדָשׁ תִּשְׁרִי הַעֲבָר

הֲלֹא תִמְלֹא אֶת אֲשֶׁר תִּנָּקֵס בְּנֵתִי הַמְּלֻמֵּדִים / בֵּין הַיְלָדִים  
וְהַעוֹלָלִים / גַּם בְּמִלְמַד הַבָּקָר אֲשֶׁר בּוֹ לֹא לֹאֵט  
יִהְיֶה לְרַגְלֵי הַמֶּלֶכֶת / הֲכִי זֶה יִקְרָא

לְמִד !

י - ר - ע